

DE LA PROGNOZĂ LA POLITICĂ DEMOGRAFICĂ

VASILE GHEȚĂU

Situația demografică a României este – cu certitudine – extrem de complexă și îngrijorătoare mai ales prin prisma consecințelor și implicațiilor pe termen lung ale perpetuării actualelor caracteristici ale mișcării naturale a populației țării, fără a mai vorbi de posibila continuare a deteriorării acestor caracteristici.

Chiar dacă anul 1993 cunoaște dezvoltări negative de amplitudine mai mică în raport cu anii precedenți iar datele pe primele nouă luni ale anului 1994 par a marca o anumită stopare a declinului natalității, nu poate fi vorba de redresare și, fundamental, situația demografică își păstrează caracterul menționat: complexă și îngrijorătoare.

Întrebarea pe care în mod firesc ne-o putem pune în această conjunctură demografică cu totul particulară este dacă evoluțiile viitoare pot fi – astăzi – prevăzute. Răspunsul este categoric negativ.

Actuala situație demografică este produsul contextului social-economic de după anul 1989, așa putea chiar spune produsul obiectiv al acestui context dacă luăm în considerare relațiile de interdependență dintre socio-economic și demografic. Atât timp cât acest context își păstrează actualele caracteristici și semne clare de redresare nu apar, evoluțiile demografice viitoare sunt total imprezvizibile și nu există nici un element de fundamentare a unor ipoteze prospective realiste.

Și totuși, acest context demografic de excepție poate constitui un cadru în care valențele și calitățile abordării prospective – deci ale prognozei demografice – apar în toată dimensiunea și profunzimea lor, mai ales în cazul prognozei (proiectării) demografice de tip condițional.

TRANZIȚIA ȘI COSTUL SĂU DEMOGRAFIC

Evoluția fenomenelor și proceselor demografice după anul 1989 este o evoluție de excepție în timp de pace. Pentru specialist însă, aceste evoluții puteau fi intuite încă din prima parte a anului 1990 cel puțin în ceea ce privește sensul și dezvoltările majore. Evoluțiile trecute, contextul în care au avut loc și acumulările de cunoștințe asupra raporturilor dintre socio-economic și demografic existente în literatura de specialitate permiteau o astfel de intuiție. Nu se puteau însă prevedea amploarea schimbărilor și plasarea exactă a acestora în timp. Astăzi le cunoaștem.

Scăderea rapidă a natalității nu putea surprinde, știut fiind că nivelul relativ ridicat al fenomenului înainte de anul 1990 era determinat, într-o anumită proporție,

de accesul restrictiv la întreruperea cursului sarcinii și absența voită a mijloacelor contraceptive. Pe de altă parte, este indiscutabil impactul negativ pe care l-a avut deteriorarea condițiilor de viață, creșterea șomajului, accentuarea crizei locuințelor și ansamblul contextului social specific perioadei pe care o traversează societatea românească.

Numărul născuților a fost în anul 1993 cu o treime mai mic față de anul 1989 (Tabelul 1) iar rata natalității a trecut în aceeași perioadă de la unul dintre cele mai ridicate nivele din Europa la unul dintre cele mai mici.

Tabelul 1

Indicatori ai natalității și fertilității în anii 1989–1993

	1989	1990	1991	1992	1993
Număr născuți-vii (mii)	369,5	314,7	275,3	260,4	250,0
Scădere față de anul 1989:					
– mii născuți-vii	–	54,8	94,2	109,1	119,5
– în procente	–	14,8	25,5	29,5	32,3
Rata natalității (la 1000 loc.)	16,0	13,6	11,9	11,4	11,0
Indicatorul conjunctural al fertilității (ICF) (născuți-vii la o femeie)	2,19	1,83	1,56	1,51	1,44
Vârsta medie a femeilor la nașterea copilului (ani)	25,4	25,1	24,5	24,4	24,4

Semnificația majoră a scăderii drastice a numărului de născuți după 1989 o găsim însă în evoluția indicatorului conjunctural al fertilității: de la 2,19 copii la o femeie în 1989, deci un nivel superior celui reclamat de înlocuirea generațiilor – 2,1 copii, ICF ajunge la numai 1,44 copii la o femeie în anul 1993.

Dacă aruncăm o privire asupra modului în care scăderea s-a operat la nivelul grupelor de vârstă ale femeilor și al rangului născutului, găsim explicația diminuării cu un an a vârstei medii a femeilor la nașterea copilului (între 1989 și 1993): născuții de rangul doi și peste au scăzut cu mai mult de 50% în timp ce la cei de rangul întâi scăderea este mai mică de 4%. Cu alte cuvinte, un număr mai mic de copii în familie și care se nasc la vârste mai tinere ale mamelor.

Scăderea natalității nu reprezintă de fapt decât reacția firească a cuplurilor, a individului, la un mediu social și economic potrivit aducerii pe lume și creșterii copilului, cum este cel în care trăim de mai multă vreme.

Mortalitatea populației este un fenomen mai stabil în evoluții și schimbarea nivelului său apare cu un oarecare decalaj în timp în raport cu modificările pe care le cunosc factorii determinanți. Această caracteristică poate explica de ce numărul deceselor și rata mortalității generale au cunoscut o creștere semnificativă abia în 1992 (Tabelul 2).

Tabelul 2

Indicatori ai mortalității generale și infantile în anii 1989 – 1993

	1989	1990	1991	1992	1993
Număr decese (mii)	247,3	247,1	251,8	263,9	263,3
Creștere (scădere) față de anul 1989:					+16,0
– mii decese	–	–0,2	+4,5	+16,4	+6,5
– în procente	–	–0,1	+1,8	+6,7	
Rata mortalității generale (la 1000 loc.)	10,7	10,6	10,9	11,6	11,6
Număr decese infantile	9940	8471	6258	6080	5822
Scădere față de anul 1989:					
– decese infantile	–	1469	3682	3860	4118
– în procente	–	14,8	37,0	38,8	41,4
Rata mortalității infantile (la 1000 născuți-vii)	26,9	26,9	22,7	23,3	23,3
Speranța de viață la naștere (ani)					
– Masculin	66,7	66,6	66,9	66,1	65,9
– Feminin	72,7	73,1	73,4	73,3	73,3

Reducerea numărului de decese în primul an de viață este consecința directă a scăderii numărului de născuți și nu reflectă schimbări la nivelul factorilor determinanți ai fenomenului. Menținerea ratei mortalității infantile la peste 23 decese infantile la 1000 născuți-vii, nivel foarte ridicat în context european, argumentează această afirmație.

Adevărata stare a mortalității (și, implicit, a stării de sănătate) este elocvent ilustrată de valoarea duratei medii a vieții (speranței de viață la naștere). Cu doar 66 de ani la bărbați și 73 de ani la femei, România se situează în partea cea mai de jos a unui clasament european. După cum se poate constata din datele prezentate în tabelul 2, nu sunt semne de schimbare în ultimii ani, ușoara redresare de la sexul feminin fiind contrabalansată de o mișcare opusă la sexul masculin.

Această prezentare a evoluției natalității și mortalității după anul 1989 este indispensabilă nu numai pentru a înțelege mai bine situația demografică particulară din ultimii ani ci și pentru orice tentativă de abordare prospectivă a acestei situații.

Evoluțiile negative ale natalității și mortalității au afectat direct creșterea naturală a populației. Dacă în anii 1990 și 1991 s-a menținut un excedent al născuților asupra decedaților și a existat deci o creștere naturală a populației (de 67,7 și respectiv 23,5 mii persoane), anul 1992 aduce o situație nouă, nemaiîntâlnită în România în timp de pace: scădere naturală a populației. Această scădere a fost de 3,5 mii persoane în 1992 și a crescut la 13,3 mii în anul 1993.

Este important de subliniat însă faptul că România cunoaște o scădere a numărului populației începând cu anul 1990, soldul natural pozitiv din anii 1990 și 1991 (menționat în paragraful precedent) fiind depășit de soldul negativ al migrației externe.

Iată cum au evoluat cele două componente în anii 1989 - 1993 (mii persoane):

	Sold natural	Sold migratoriu *	Sold total
1989	+122,2	-41,4	+80,8
1990	+67,7	-96,9	-29,2
1991	+23,5	-44,2	-20,7
1992	-3,5	-31,2	-34,7
1993	-13,3	-18,3	-31,6

* Cifrele se referă la emigranți. Valorile pentru anii 1990 - 1993 ar trebui diminuate cu 1 - 2 mii persoane anual, reprezentând numărul imigranților (Deficiențele sistemului de înregistrare și prelucrare a datelor asupra migrației internaționale nu permit încă avansarea unor cifre anuale exacte asupra imigranților).

Încheind această primă parte a studiului, vom afirma că deși apreciate în ansamblul lor evoluțiile demografice din ultimii ani sunt negative, am face o eroare a le examina și califica desprinse din contextul în care s-au produs, mai precis - desprinse de profunzimea, amploarea și duritatea schimbărilor politice, sociale și economice proprii perioadei istorice pe care o traversează România.

Există cu certitudine un cost demografic al tranziției și el se concretizează în scăderea numărului populației țării.

REDRESARE ECONOMICĂ ȘI IMPACT DEMOGRAFIC

Situația demografică este fluidă și orice tentativă de a prevedea desfășurările viitoare nu poate fi decât exploratorie. Nu dispunem de nici un element concret care să servească drept bază a formulării unor ipoteze realiste și bine argumentate asupra evoluțiilor viitoare. Putem însă face unele aprecieri prospective de ordin general.

Actualul context socio-economic nu poate conduce la o redresare pe plan demografic, după cum o deteriorare a acestui context va agrava situația demografică. În schimb, redresarea situației economice ar trebui să aibă efecte pozitive asupra variabilelor demografice și nu văd de ce nu am aborda prioritar perspectivele demografice prin prisma schimbării în bine a actualului context socio-economic.

Redresarea situației economice ar influența pozitiv întreaga fizionomie demografică a țării și îndeosebi acele variabile care determină direct creșterea populației.

Rezervele de reducere a mortalității sunt considerabile în țara noastră și impactul pozitiv al unui nivel de trai în ameliorare continuă și al unei asistențe medicale de calitate poate fi apreciat drept cert. Dar nu cred că acest impact va fi imediat dacă luăm în considerare complexitatea raporturilor și mecanismelor dintre socio-economic și fenomenul de care vorbim. Înclin a crede că va fi nevoie de o

anumită perioadă de timp de acumulări pozitive ale factorilor determinanți pentru a asista la o cuantificare a acestor acumulări în recul semnificativ al mortalității și creștere a duratei medii a vieții.

Și natalitatea ar trebui să reacționeze pozitiv la un context socio-economic diferit de cel actual dar ar fi o eroare a crede că vom mai avea în România o natalitate care să depășească 15-16 la mie.

Factorul care pledează pentru o redresare a natalității în condiții economice și sociale favorabile este modelul cultural dominant în societatea românească, model clădit pe familia legal constituită, la o vârstă tânără, dorința de a avea și crește copii. Aceste valori provin nu numai din tradiție ci și din stadiul de modernizare a societății românești (în care gradul de urbanizare este printre cele mai scăzute din Europa iar proporția populației active din agricultură printre cele mai ridicate). În plus, cred că regimul totalitar comunist a constituit un mediu favorabil conservării amintitelor norme culturale prin provocarea unei legitime reacții de apărare a cuplului la agresivitatea sistemului și tentativa de a distruge identitatea și personalitatea individului.

Dacă factorii enumerați mai sus ar trebui să aibă – în viitor – o influență favorabilă asupra natalității, nu poate fi omisă acțiunea de sens opus a altor factori, inediți pentru țara noastră și al căror impact nu poate fi astăzi evaluat cu suficientă exactitate. Este vorba de certitudinea că asistăm astăzi și vom asista și în viitor la crearea și instalarea unui nou model reproductiv și familial al tinerelor cupluri, specific societății spre care ne îndreptăm, model în care sistemul de valori, ierarhia acestora, a opțiunilor, preferințelor și gusturilor, ca și valoarea și costul copilului (elemente tipice ale microeconomiei fertilității), vor avea alte dimensiuni și o altă fizionomie.

O ABORDARE PROSPECTIVĂ NORMATIVĂ ȘI VALENȚELE EI

Complexitatea situației demografice actuale, produs al unui la fel de complex și predominant negativ context socio-economic, face imposibilă elaborarea unei autentice prognoze demografice pentru deceniile următoare. Prea multe și complicate sunt necunoscutele pe care le avem în față pentru a elabora o construcție concretizată, prin excelență, în elemente cantitative de natură particulară: populația țării.

În mod paradoxal însă, situația de excepție în care ne aflăm oferă posibilitatea de a „construi”, privi și judeca viitorul demografic al țării printr-o prismă utilizată în literatură și practica internațională în situații diametral opuse celei din țara noastră: cazul în care o politică demografică vizează reducerea nivelului fertilității (și deci al creșterii populației) și atingerea unui anumit nivel al acesteia într-o perioadă bine precizată.

Actuala situație demografică poate fi considerată, într-o perspectivă temporală de mare întindere, un „accident” demografic. Radicalitatea, duritatea și profunzimea schimbărilor pe care România le-a cunoscut și le cunoaște după anul 1989 era firesc să provoace o criză demografică de proporțiile celei în care suntem

astăzi. În această logică a demersului nostru, mi se pare suficient de motivată teza potrivit căreia contextul social-economic responsabil de această criză este el însuși un accident în evoluția societății românești, iar a aborda viitorul demografic din această perspectivă este nu numai un demers original ci singura alternativă realistă și viabilă pe care o avem în față.

Menținerea actualelor valori ale fertilității și mortalității pe vârste, ca și ale migrației externe, ar conduce, inerent, la evoluții demografice catastrofale pe termen lung. Populația ar cunoaște un declin rapid, trecând de la 22,8 milioane în 1993 la 22,5 milioane în anul 2000, 21,9 în 2010 și 19,8 milioane în anul 2025, în intervalul 1993 – 2025 scăderea fiind deci de trei milioane locuitori. După anul 2025 declinul ar fi și mai important.

Am putea detalia prezentarea rezultatelor acestei variante a proiectărilor noastre (pe care am denumit-o varianta „REPER“) cu referiri la evoluția natalității, mortalității, sporului natural și ritmului de creștere, structurii pe vârste dar nu mi se pare important a pune prea mult accent pe evoluții considerate puțin probabile și pe care le excludem prin întreaga filozofie a abordării noastre. Oricum însă, parametrii principali ai acestei variante, indispensabilă în orice set de proiectări ale populației, vor fi prezentați comparativ cu celelalte variante ale proiectărilor.

Redresarea situației economice și instalarea creșterii, cu toate efectele benefice asupra nivelului de trai, asistenței medicale și gradului de civilizație materială și spirituală, nu reprezintă numai un deziderat actual, ci și o evoluție normală a societății românești în următoarele decenii și – după cum am mai spus-o – a construi prognoza demografică în acest cadru mi se pare a fi o abordare suficient de motivată.

Efectele pozitive pe plan demografic ale unui context socio-economic diferit (în bine) de cel actual și care s-ar instala, treptat, în anii următori nu pot fi prevăzute astăzi nici în ceea ce privește momentul în care se vor declanșa și nici în privința amplitudinii schimbărilor. Dar direcțiile pot fi identificate: reducerea mortalității și a emigrației, creșterea fertilității.

Adoptarea unor ipoteze concrete are – în orice prognoză demografică – o doză de subiectiv și relativ. Afirmația este cu atât mai valabilă în cazul României în contextul actual.

Ipotezele pe care le-am adoptat pentru proiectările noastre (orizontul fiind anul 2025) sunt următoarele:

1. **Migrația externă.** Volumul migrației externe (ca sold net) se va menține la nivelul anului 1993 până în anul 2000: - 17 mii persoane anual. După anul 2000, această componentă va cunoaște o tendință de scădere astfel că în anul 2010 soldul migrației va fi nul și se va menține la acest nivel și după anul 2010.
2. **Mortalitatea.** Fenomenul nu va cunoaște schimbări semnificative – la nivelul duratei medii a vieții – în anii următori. Având în vedere profunda și complexa determinare economică, medicală și culturală a fenomenului, precum și inerția sa la schimbarea acestui ansamblu de factori, este puțin probabil că vom asista la o scădere semnificativă a mortalității pe vârste (și deci la creșterea duratei medii a vieții) înainte de sfârșitul deceniului.

Ipoteza la care m-am oprit este cea a menținerii nivelului actual al duratei medii a vieții (66 ani la bărbați și 73 ani la femei) până în anul 2000 și a creșterii continue a acesteia după acest an, astfel ca în anul 2050 România să atingă nivelul actual al Suediei: 75 ani la bărbați și 81 ani la femei. Nu este lipsit de interes a preciza că progresul pe care ar urma să-l înregistreze indicatorul în România în următorii 50 de ani ar fi similar cu cel cunoscut în Suedia în ultimii 50 de ani.

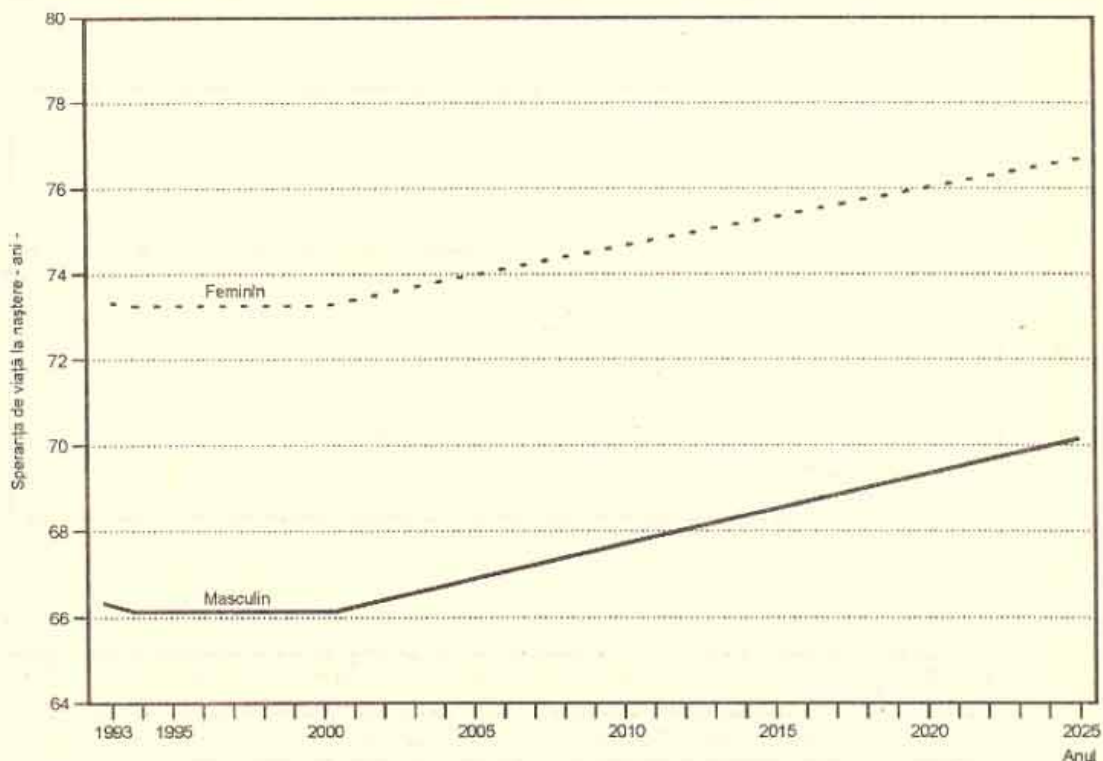

Fig. 1. – Speranța de viață la naștere, pe sexe 1993 – 2025.

3. Fertilitatea. Dificultatea este mult prea mare în a intui evoluțiile probabile (în interiorul demersului nostru) și vom adopta trei ipoteze, care presupun o redresare a fenomenului în viitor dar urmând curbe diferite.

Ipoteza A: Indicatorul conjunctural al fertilității (ICF) va continua tendința descendentă din ultimii ani și va ajunge la 1,3 copii la o femeie în anul 2000 (1,4 în 1993), cunoscând apoi o redresare și atingerea nivelului de înlocuire a generațiilor – 2,1 copii la o femeie – în anul 2010. Acest nivel ar rămâne constant în toată perioada 2010 - 2025.

Ipoteza B: ICF va cunoaște o ușoară redresare până în anul 2000 (1,6 copii la o femeie) și va continua trendul ascendent și după acest an, ajungând la nivelul de înlocuire în anul 2010 și menținându-se constant în continuare.

Ipoteza C: ICF descrie o curbă similară cu cea din ipoteza B dar la un nivel superior: 1,8 copii la o femeie în anul 2000 și 2,2 copii în anul 2010 (și după acest an).

În figura 2 sunt prezentate cele trei ipoteze și, după cum se poate remarca, ele admit momente diferite de instalare a redresării, valori maxime diferite pe care le-ar atinge ICF după anul 2000, curbe diferite descrise de fenomen și stabilite după anul 2010. Această stabilitate ar putea părea stranie și lipsită de argumentație. Ceea ce m-a determinat a o lua în considerare și adopta este abordarea similară din proiectările elaborate de Divizia de Populație a Națiunilor Unite, proiectări în care un nivel al fertilității care să asigure simpla înlocuire a generațiilor se apreciază a constitui obiectivul central al politicilor demografice naționale în deceniile viitoare.

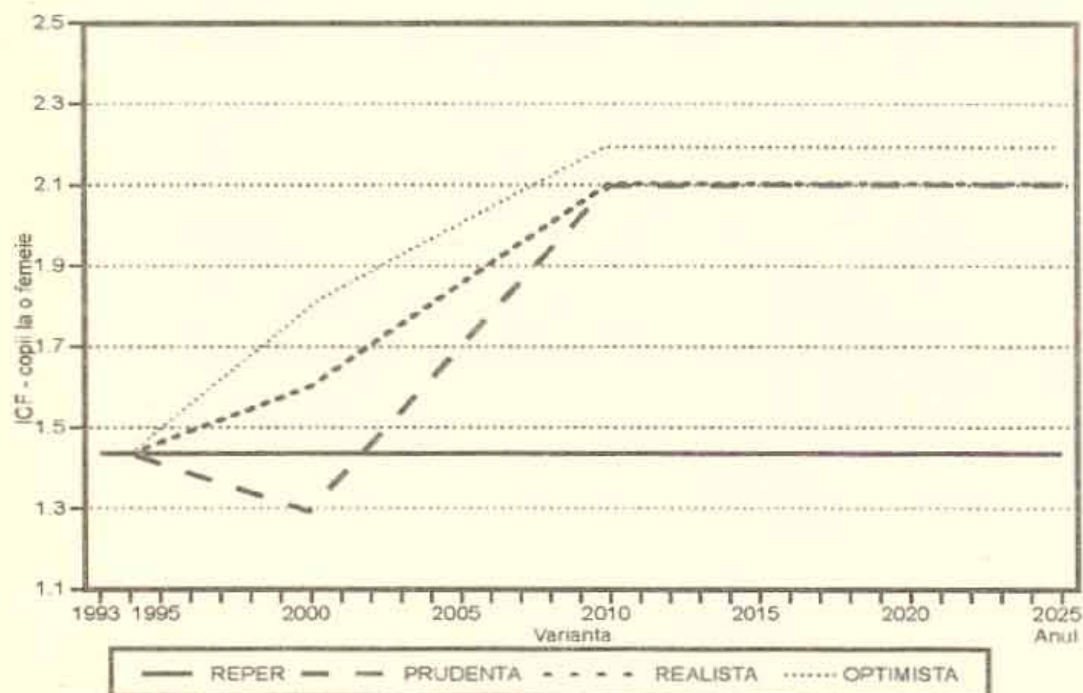

Fig. 2 – Indicatorul conjunctural al fertilității

Alegerea celor trei ipoteze asupra evoluției fertilității are, în mod inevitabil, o doză considerabilă de relativ dar situația demografică este atât de particulară, încât oricare altă ipoteză este la fel de relativă și criticabilă. Din evoluția fenomenului în ultimii ani nu se pot trage învățăminte cu valoare prospectivă și numai o abordare de tip normativ poate fi luată în considerare. Cea la care ne-am oprit noi se bazează pe elemente care – în mare – au fost deja menționate: o reacție pozitivă a fenomenului la schimbarea actualului context socio-economic; orientarea măsurilor de politică demografică spre atingerea unei fertilități care să asigure înlocuirea generațiilor; existența unor abordări prospective similare în alte țări.

Din combinarea celor trei ipoteze asupra fertilității cu ipotezele unice asupra mortalității și migrației externe au rezultat trei variante de proiectare a populației (în afara celei bazate pe constanța fertilității, mortalității și migrației, pe care am definit-o varianta „REPER“):

- Varianta „PRUDENTĂ“, având la bază ipoteza A asupra fertilității.

- Varianta „REALISTĂ”, construită pe ipoteza B a fertilității.
- Varianta „OPTIMISTĂ”, fundamentată pe ipoteza C asupra fertilității.

Cele trei variante se diferențiază deci numai prin ipoteza asupra fertilității, fiecare reprezentând un anumit grad de influențare a evoluției acestei componente fundamentale de către factorii socio-economici.

Rezultatele proiectărilor sunt prezentate în figurile 3 - 6 și, în sinteză, în tabelul 3.

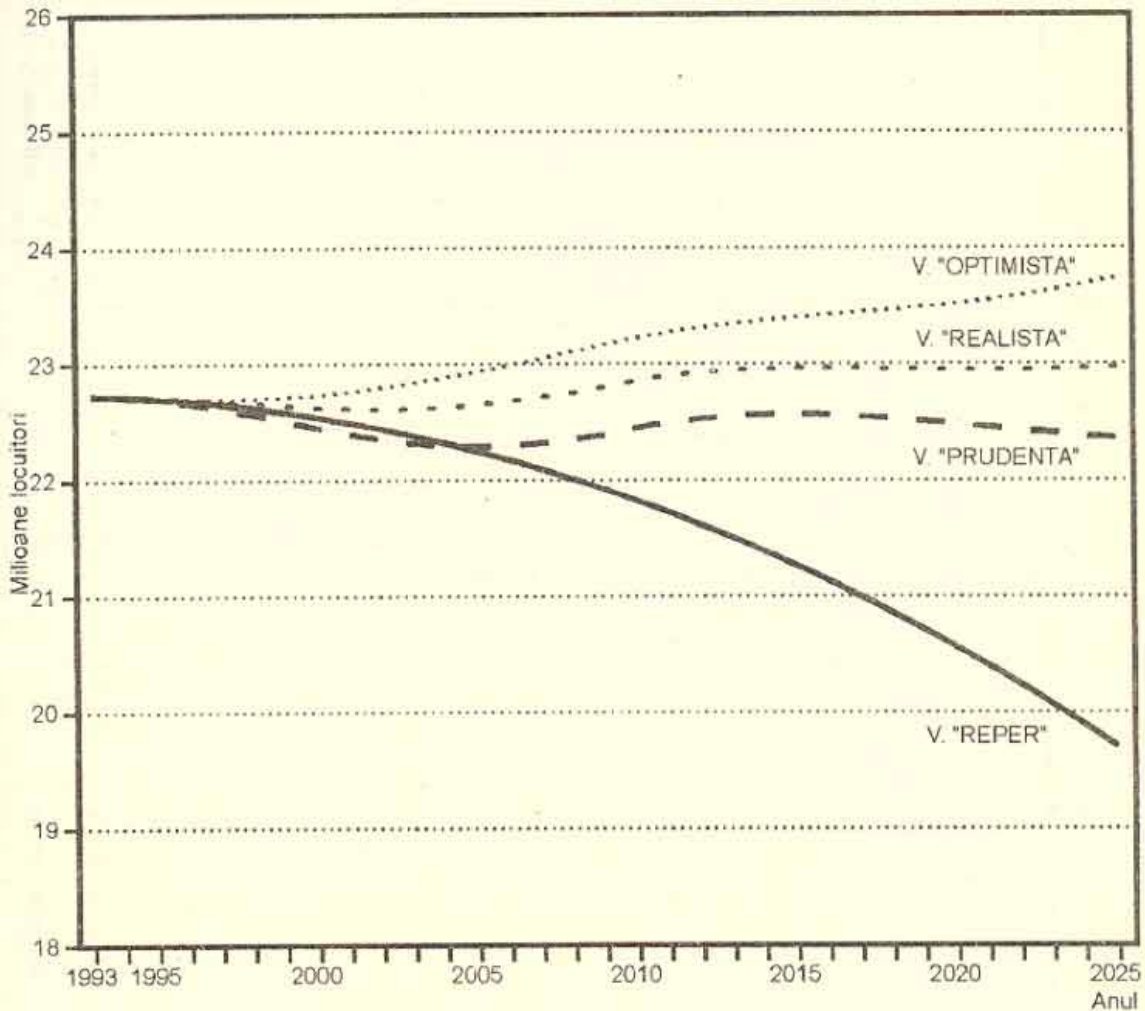

Fig 3. – Evoluția numărului populației în anii 1993–2025.

În varianta „PRUDENTĂ” numărul populației ar continua să scadă moderat în anii următori, ajungând la 22,3 milioane în jurul anului 2005. Curba ar fi ușor ascendentă în continuare, pentru a se reveni la o scădere lentă după anul 2015. Varianta ar reprezenta opțiunea pentru un nivel cvasistaționar al populației, în jurul valorii de 22,5 milioane locuitori.

Varianta „REALISTĂ” conduce și ea la un nivel staționar, atins după 2010, dar superior celui din varianta precedentă – aproape 23 milioane locuitori.

În fine, varianta „OPTIMISTĂ” se concretizează într-o creștere a populației, numărul acesteia ajungând la 23,7 milioane în anul 2025 și apropiindu-se de 24 milioane cinci ani mai târziu.

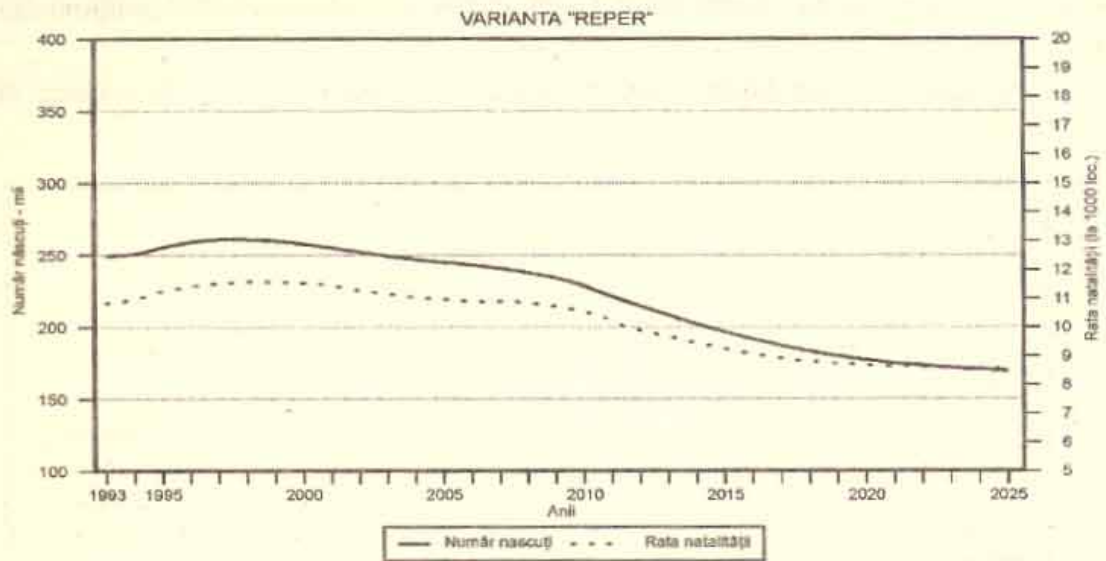

Fig. 4.1. – Numărul de nașcuți și rata natalității, 1993–2025
Varianta „REPER”

Graficele 4-6 și datele din tabelul 3 oferă cititorului numeroase alte informații asupra celor trei variante (plus varianta „REPER”)*.

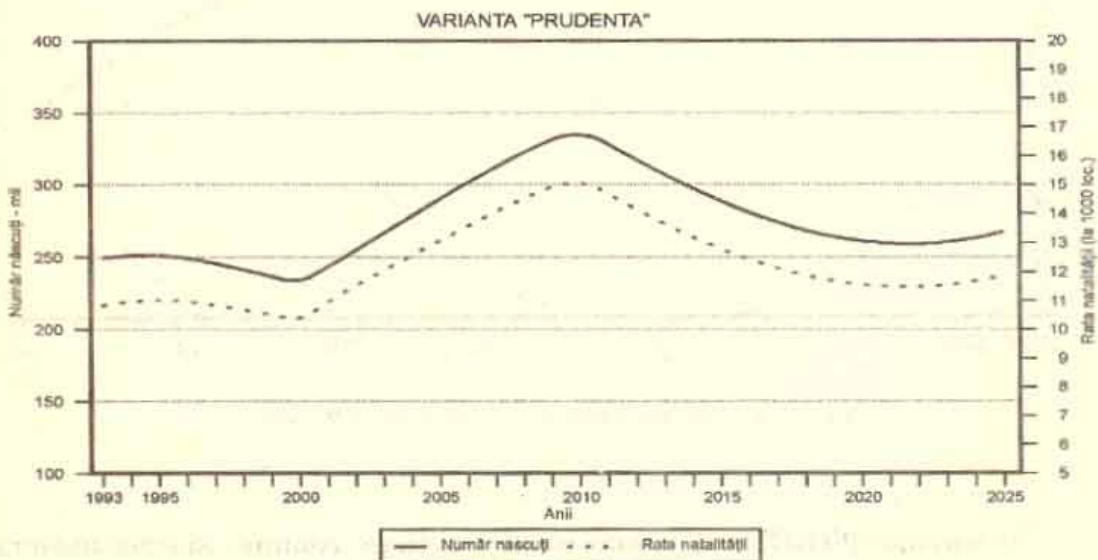

Fig. 4.2. – Numărul de nașcuți și rata natalității, 1993–2025
Varianta „PRUDENTĂ”

* Având în vedere caracterul proiectărilor noastre (pur prospective) nu facem nici un fel de comentarii asupra schimbărilor în structura pe vârste deși acestea sunt fundamentale în aprecierea unui set de proiectări demografice și alegerea variantei care poate servi drept obiectiv al unei politici demografice.

CONCLUZII

Situația demografică a României este complexă și predominant negativă. Ea nu poate fi judecată și apreciată în afara contextului socio-economic al cărui produs este. Și atât timp cât acest context își menține actualele caracteristici nu cred că vom asista la o stabilizare a evoluțiilor, stabilizare care ar fi benefică atât pe planul cunoașterii mecanismelor și factorilor determinanți, cât și pe planul evaluării implicațiilor demografice și socio-economice.

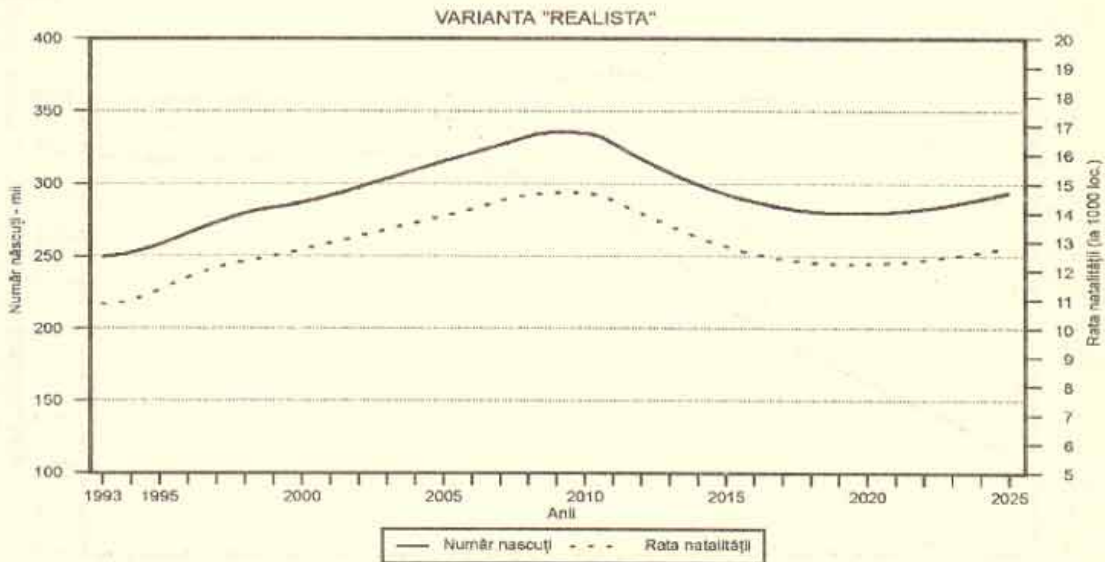

Fig. 4.3. – Numărul de nașcuți și rata natalității, 1993–2025
Varianta „REALISTA“

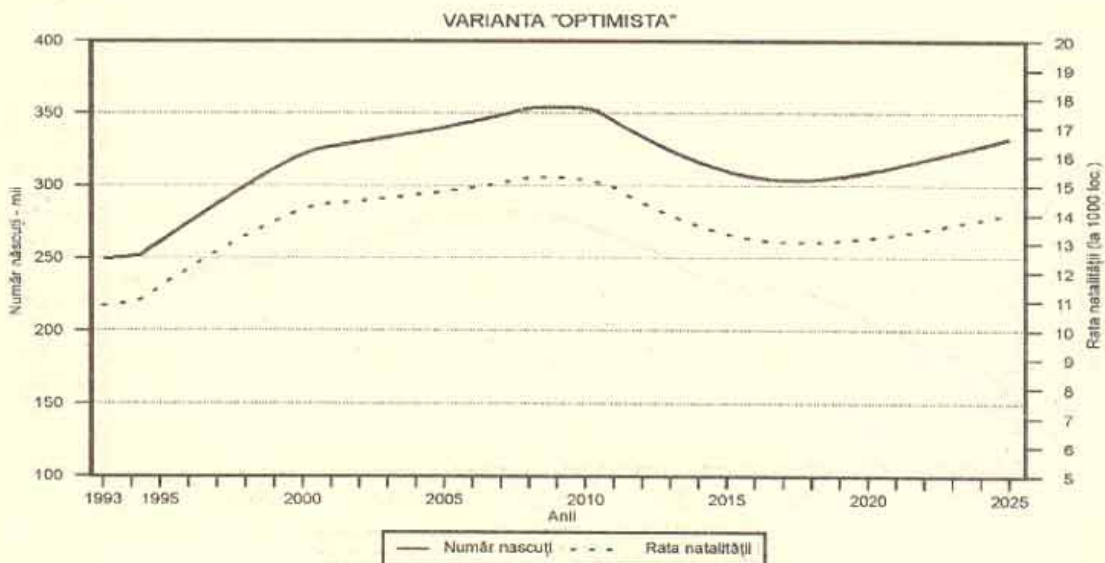

Fig. 4.4. – Numărul de nașcuți și rata natalității, 1993–2025
Varianta „OPTIMISTA“

Incertitudinea evoluțiilor viitoare își are originea nu numai în neepuizarea efectelor demografice ale actualului context socio-economic ci și în necunoașterea decât parțială a posibilelor efecte ale unui context diferit. Pentru că redresarea economică pe care o așteptăm și ieșirea din criză vor avea loc într-o societate clădită pe alte legi, principii și valori decât cele ale societății totalitare din care ieșim.

Abordarea de tip normativ a evoluției populației și fenomenelor demografice în România în următoarele decenii apare drept singura abordare realistă. Variantele la care m-am oprit în acest studiu au valoare numai dacă sunt apreciate în această perspectivă.

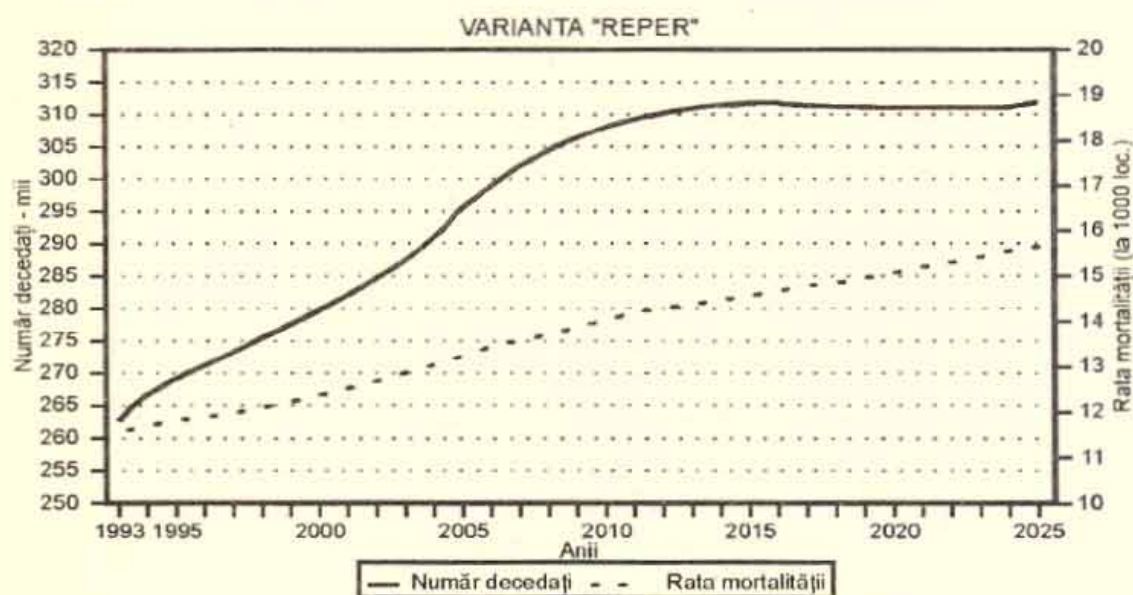

Fig. 5.1. – Numărul de decedați și rata mortalității, 1993–2025

Varianta „REPER“

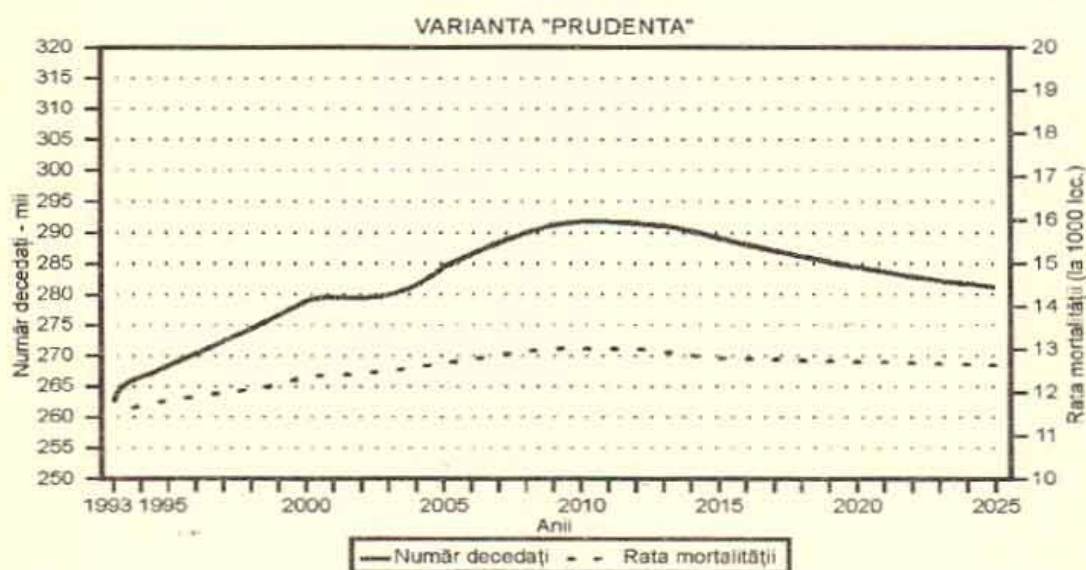

Fig. 5.2. – Numărul de decedați și rata mortalității, 1993–2025

Varianta „PRUDENTĂ“

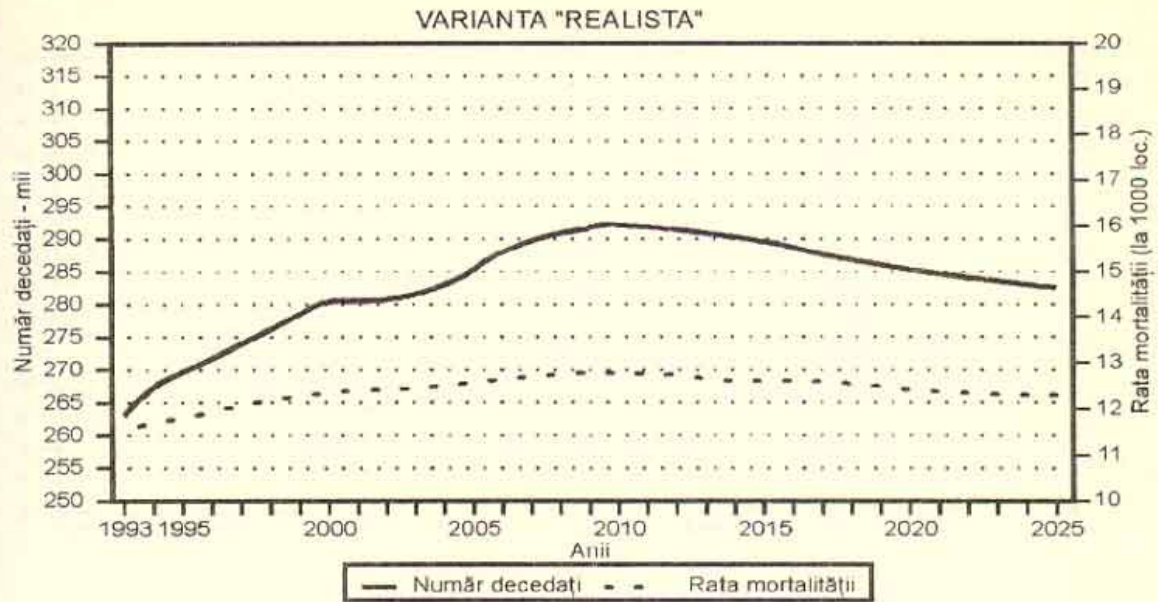

Fig. 5.3. – Numărul de decedați și rata mortalității, 1993–2025
Varianta „REALISTA“

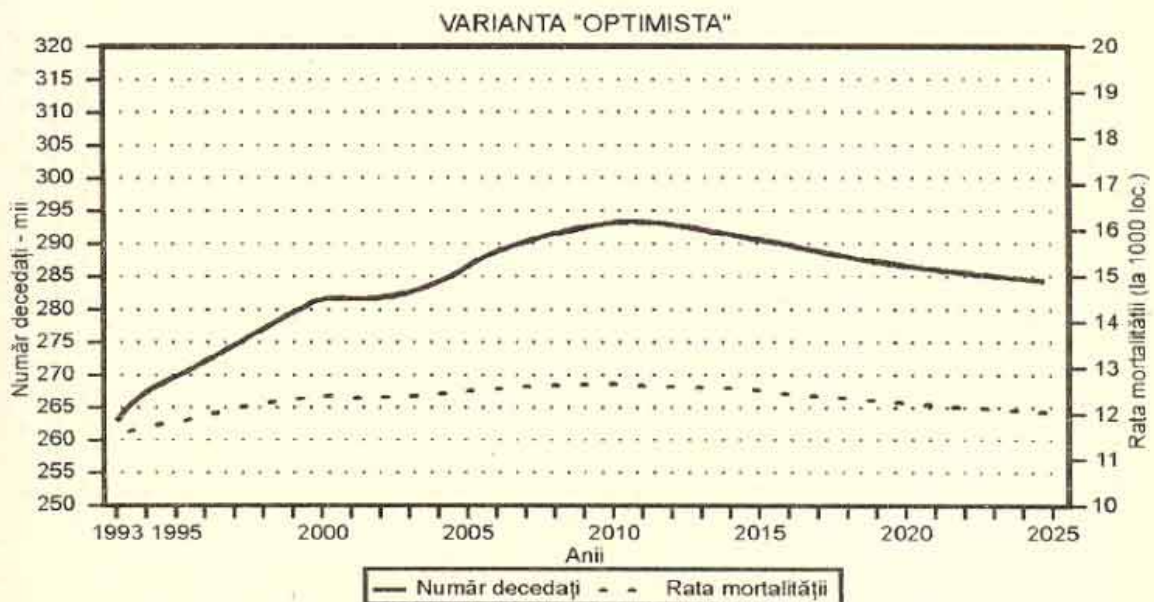

Fig. 5.4. – Numărul de decedați și rata mortalității, 1993–2025
Varianta „OPTIMISTA“

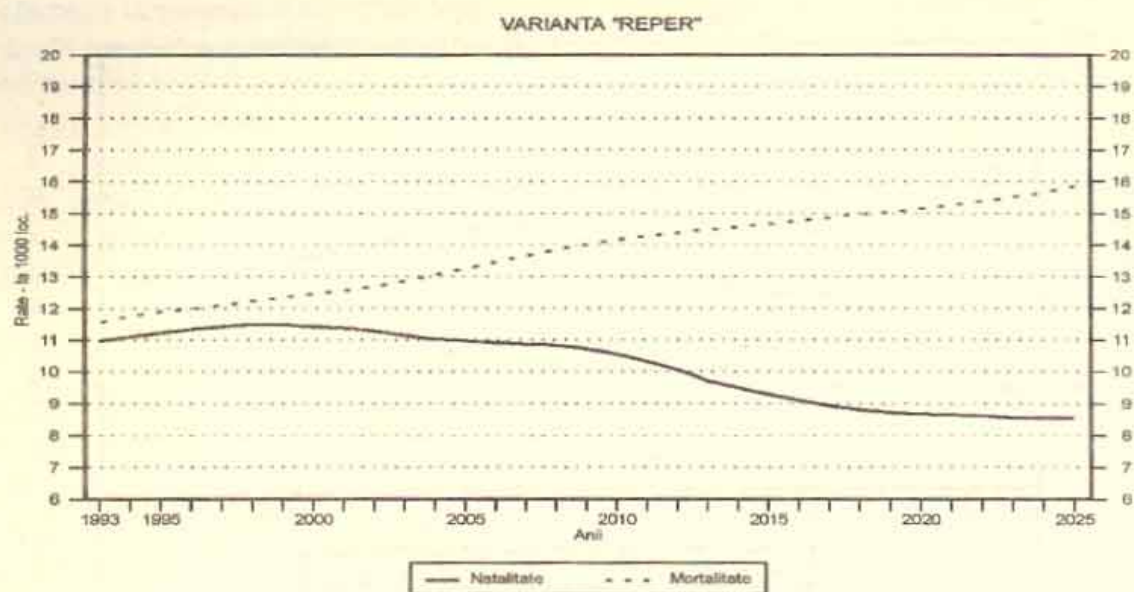

Fig. 6.1. – Rata natalității și mortalității generale, 1993–2025
Varianta „REPER“

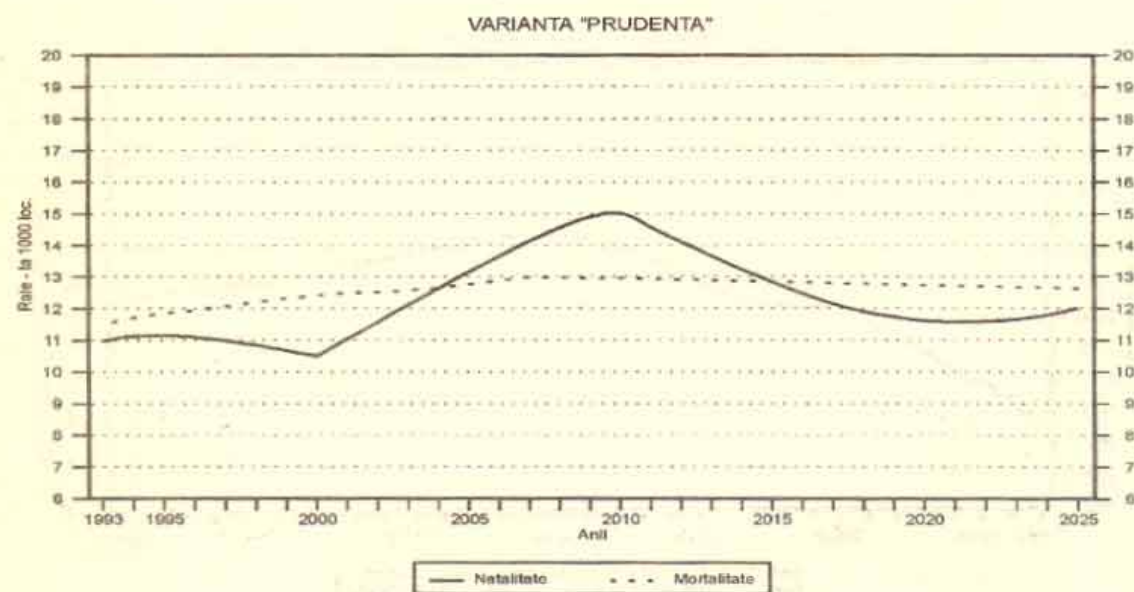

Fig. 6.2. – Rata natalității și mortalității generale, 1993–2025
Varianta „PRUDENTĂ“

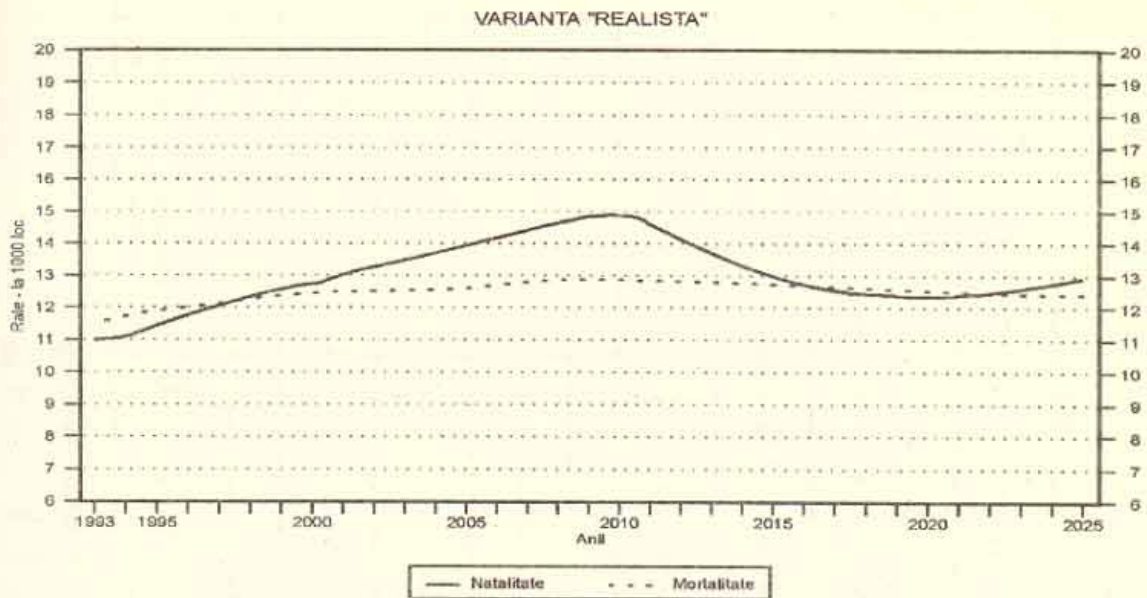

Fig. 6.3. – Rata natalității și mortalității generale, 1993–2025
Varianta „REALISTA“

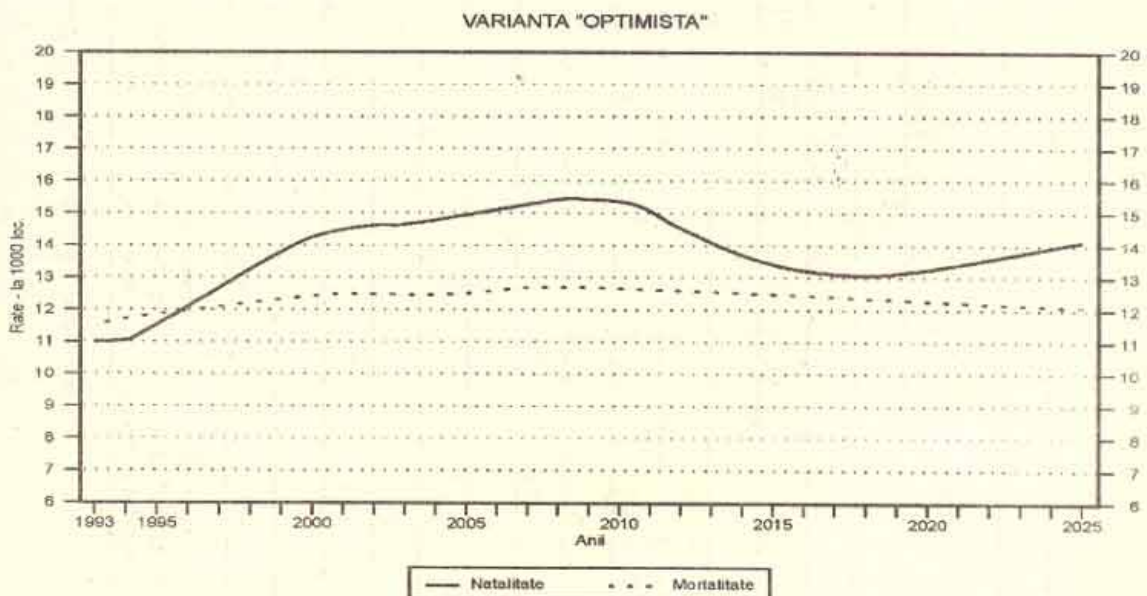

Fig. 6.4. – Rata natalității și mortalității generale, 1993–2025
Varianta „OPTIMISTA“

Tabelul 3

Principalii indicatori ai evoluției populației în anii 2000, 2010 și 2025. (Proiecții condiționale)

Anul	Numărul populației (în mii)	Rata natalității (la 1000 loc.)	Rata mortalității (la 1000 loc.)	Rata sporului natural (la 1000 loc.)	Fertilitate (copii la o femeie)	Durata medie a vieții (ani)	Mortalitatea infantilă (la 1000 născuți-vii)	Pondere populăției de 60 ani și peste (în procente)	Vârsta mediană (ani)
1993	22755	11,0	11,6	-0,6	1,4	69,5	23,3	16,9	33,7
Varianta „REPER”									
2000	22527	11,5	12,5	-1,0	1,4	69,5	23,3	18,6	34,1
2010	21860	10,5	14,1	-3,6	1,4	69,5	23,3	18,9	37,3
2025	19791	8,5	15,8	-7,3	1,4	69,5	23,3	21,5	42,8
Varianta „PRUDENTĂ”									
2000	22457	10,5	12,5	-1,0	1,3	69,6	23,3	18,7	34,3
2010	22423	15,1	13,0	+2,1	2,1	70,9	20,2	18,8	36,9
2025	22346	11,9	12,6	-0,7	2,1	73,2	15,7	20,9	40,5
Varianta „REALISTĂ”									
2000	22616	12,8	12,4	+0,4	1,6	69,6	23,3	18,6	33,9
2010	22835	14,8	12,8	+2,0	2,1	70,9	20,2	18,5	36,3
2025	22954	12,9	12,3	+0,6	2,1	73,2	15,7	20,3	39,6
Varianta „OPTIMISTĂ”									
2000	22722	14,3	12,4	-1,9	1,8	69,6	23,3	18,5	33,7
2010	23192	15,3	12,6	-2,7	2,2	70,9	20,2	18,2	35,9
2025	23665	14,1	12,0	+2,1	2,2	73,2	15,7	19,7	38,5